Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Riikka Tähtivuori

StV@eduskunta.fi

Lausunto

17.3.2016

HE 15/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta (jäljempänä EK) asiantuntijalausuntoa (HE 15/2016 vp) hallituksen esityksestä tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. EK kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittaen seuraavaa.

Direktiivin ylittävästä kansallisesta sääntelystä pidättäydyttävä

EK pitää tärkeänä että lainsäädännön valmistelussa noudatetaan hallitusohjelmaan kirjattua sääntelyn sujuvoittamisen ja vähentämisen periaatetta. EU – direktiivin kansallisessa voimaansaattamisessa se tarkoittaa säädöksen minimivelvoitteiden ylimenevästä kansallisesta sääntelystä pidättäytymistä, joka nyt on toteutumassa tietyiltä osin EU:n tupakkatuotedirektiivin implementoinnissa.

Muita EU-maita tiukempi sääntely aiheuttaa kilpailun vääristymiä sisämarkkinoilla asettaen omat yrityksemme muiden EU-maiden toimijoita heikompaan asiaan. Tämä on vastoin direktiivin lähtökohdaksi asetettua kilpailunvääristymisen ehkäisemistä ja voi johtaa tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden siirtymiseen entistä suuremmissa määrin harmaille markkinoille.

EK katsoo, että Suomen tulee pidättäytyä direktiivin ylimenevästä kansallisesta sääntelystä. Tämä olisi linjassa hallitusohjelmamme kanssa, jossa konkreettisesti esitetään EU-säännösten toimeenpanossa kansallisesta lisäsääntelystä pidättäytymistä ja asetetaan yleisesti tavoitteeksi sääntelyn vähentäminen ja yritysten toimintaedellytysten huomioonottaminen päätöksenteossa.

Valvontamaksut säilytettävä kohtuullisena

Tupakkalakiehdotuksessa esitetään kansallisena toimenpiteenä huomattavan suuria korotuksia sääntelyn soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vähittäismyyjien valvontamaksuihin ja näiden maksujen ei ehdo-

tuksen mukaan tarvitsisi liittyä enää jatkossa todellisiin valvontasuoritteisiin ja -kustannuksiin.

EK:n mielestä ehdotus lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa ja olisi tämäkin vastoin hallitusohjelmaan kirjattua sääntelyn vähentämisen tavoitetta. EK viittaa tarkempien perusteluiden osalta jäsenliittojensa MaRa ry:n ja PTY ry:n sosiaali- ja terveysvaliokunnalle antamiin lausuntoihin asiasta. EK katsoo, että valvontamaksu tulisi säilyttää linjassa nykyisen sääntelyn kanssa niin maksun rakenteen kuin määrän osalta.

Siirtymäaika kohtuulliseksi

Lain voimaantuloajaksi esitetään 20.5.2016, jolloin tupakkatuotedirektiivi on viimeistään saatettava kansallisesti voimaan. Koska lakiehdotuksen käsittely on vielä kesken ja lain voimaantuloon on aikaa vain kaksi (2) kuukautta, on tätä aikataulua pidettävä elinkeinoelämän näkökulmasta kohtuuttoman lyhyenä. Direktiivin kansallisen voimaansaattamisen valmistelu on viivästynyt eikä siitä tule saattaa säädöksen piiriin kuuluvia yrityksiä vastuuseen.

EK katsoo, että lain noudattamiselle tulisi asettaa nyt ehdotettua pidempi siirtymäaika. Lain voimaantulo 20.5.2016 ei saa johtaa tilanteeseen, jossa yrityksille ei jää kohtuullista siirtymäaikaa sääntelyn noudattamista (lain, asetusten) edellyttävien sopeuttamistoimien tekemiseen.

Pyyntö talousvaliokunnan lausumisesta ehdotuksesta

EK esittää, että sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytäisi ehdotuksesta lausunnon myös talousvaliokunnalta.

Lakiehdotuksella on vaikutuksia elinkeinoelämän useille eri toimijoille ja toimialoille ja sääntelyn lopullisesta sisällöstä riippuu millaisia vaikutuksia sillä tulee olemaan mm. yritysten tasapuolisiin kilpailunedellytyksiin markkinoilla sekä harmaaseen talouteen. Talousvaliokunta on lausunut asiasta aikaisemminkin direktiiviehdotuksen käsittelyvaiheessa ja kiinnittänyt mm. huomiota Suomen velvollisuuteen noudattaa tupakkatuotteiden sääntelyssä kansallisesti sitovia kansainvälisiä säädöksiä kuten Suomelle innovaatioista riippuvaisena maana erittäin tärkeän WTO:n TRIPS-sopimuksen määräyksiä (TaVL 8/2013vp).
Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntö ja hallinto

Hannu Rautiainen
johtaja